

Brusel 4. prosince 2023
(OR. en)

16327/23

ENFOPOL 529
CRIMORG 203
COSI 241
JAI 1611

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Datum:	4. prosince 2023
Příjemce:	Delegace
Č. předchozího dokumentu:	15327/23
Předmět:	Závěry Rady o dalším postupu v oblasti předcházení trestné činnosti v Evropě – závěry Rady (4. prosince 2023)

Delegace naleznou v příloze závěry Rady o dalším postupu v oblasti předcházení trestné činnosti v Evropě, které schválila Rada pro spravedlnost a vnitřní věci na svém 3992. zasedání konaném dne 4. prosince 2023.

Závěry Rady o dalším postupu v oblasti předcházení trestné činnosti v Evropě

RADA EVROPSKÉ UNIE,

VĚDOMA SI skutečnosti, že organizovaná trestná činnost představuje významnou hrozbu pro evropské občany, podniky a státní instituce i pro hospodářství jako celek a vyžaduje reakci ze strany EU;

KONSTATUJÍC, že antisociální chování může následně vést k trestné činnosti a běžná trestná činnost může mít přímou souvislost s organizovanou trestnou činností;

ZDŮRAŽŇUJÍC, že jakákoli reakce na trestnou činnost by měla být založena na holistickém přístupu a že její nedílnou součástí je předcházení trestné činnosti;

VĚDOMA SI toho, že Evropská síť pro předcházení trestné činnosti (EUCPN) definuje předcházení trestné činnosti jako „eticky přijatelné a na důkazech založené činnosti zaměřené na snižování rizika výskytu kriminality a jejích škodlivých následků s konečným cílem usilovat o zlepšení kvality života a bezpečnosti jednotlivců, skupin a komunit“;

POZNAMENÁVAJÍC, že prevence je již nedílnou součástí politiky EU v řadě konkrétních oblastí politiky, jako je organizovaná trestná činnost, kyberkriminalita, boj proti radikalizaci, trestná činnost proti životnímu prostředí, drogy, obchodování s lidmi, pohlavní zneužívání dětí, domácí násilí a palné zbraně;

VĚDOMA SI SKUTEČNOSTI, že mezi členskými státy existují rozdíly v modelech prevence, které uplatňují na místní, regionální a celostátní úrovni, a že článek 84 SFEU umožňuje Evropskému parlamentu a Radě přijmout pobídková a podpůrná opatření pro činnost členských států v oblasti předcházení trestné činnosti, s vyloučením harmonizace právních předpisů členských států;

ODKAZUJÍC na sdělení z roku 2004 nazvané „Předcházení trestné činnosti v Evropské unii“¹, v němž se zdůrazňuje klíčová úloha regionálních a místních orgánů (v ideálním případě s podporou vnitrostátních orgánů) při předcházení trestné činnosti, jakož i význam spolupráce na úrovni EU s cílem usnadnit a poskytnout odpovídající podporu tomuto boji bez ohledu na vnitrostátní politiky členských států;

BEROUC V ÚVAHU závěry Rady z roku 2016 o správním přístupu k předcházení a potírání závažné a organizované trestné činnosti², v nichž byla zdůrazněna nutnost vytvořit a dále zlepšovat správní přístup k předcházení a potírání trestné činnosti, zejména závažné a organizované trestné činnosti, stanovena řada opatření, která mají být dále rozvíjena členskými státy, agenturami EU a Komisí, a zdůrazněna potřeba spolupráce mezi Evropskou sítí pro předcházení trestné činnosti (EUCPN) a Evropskou sítí pro správní přístup (ENAA);

ODKAZUJÍC na Stockholmský program z roku 2009 (Evropská rada v roce 2010), v němž se zdůrazňuje, že nejúčinnějšími preventivními opatřeními jsou opatření zaměřená na chování, které vyvolává pocity nejistoty, a že občané EU „mají podobné zkušenosti a trestné činy a s nimi spojená nejistota se podobným způsobem dotýkají jejich každodenního života“ (4.3.2), a uznává rostoucí souvislosti mezi místní kriminalitou a závažnějšími formami nadnárodní trestné činnosti;³

ZDŮRAŽŇUJÍC, že Stockholmský program stanoví zřízení pozorovacího střediska pro předcházení trestné činnosti (OPC), které by mělo zahrnout nebo nahradit síť EUCPN, jehož úkolem bude (mimo jiné) podporovat orgány členských států a Unie při přijímání preventivních opatření a výměně osvědčených postupů při současném zohlednění závěrů hodnocení Komise z roku 2012⁴;

¹ Sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu „Předcházení trestné činnosti v Evropské unii“; (COM (2004) 165 final).

² 9935/16, 9. června 2016.

³ Úř. věst. 2010/C 115, s. 1.

⁴ COM (2012) 717 final.

ODKAZUJÍC na kjótské prohlášení Úřadu OSN pro drogy a kriminalitu (UNODC) (2021)⁵ o pokroku v oblasti prevence kriminality, trestního soudnictví a právního státu, v němž se zdůrazňuje význam rozvoje, provádění a hodnocení strategií předcházení trestné činnosti, včetně jejich účinnosti, které řeší příčiny, včetně základních příčin, a rizikové faktory, v důsledku nichž jsou různé segmenty společnosti zranitelnější vůči trestné činnosti, a sdílí osvědčené postupy pro posílení naší kapacity; zřízení stálého ústředního orgánu na vládní úrovni odpovědného za provádění politik v oblasti předcházení trestné činnosti, jakož i vytváření partnerství mezi agenturami a koordinaci činností na místní úrovni prostřednictvím akčního plánu;

BEROUC V ÚVAHU sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě o strategii bezpečnostní unie EU (2020–2025)⁶, v němž se vymezuje celospolečenský přístup k bezpečnosti, který dokáže koordinovaným způsobem účinně reagovat na rychle se měnící prostředí hrozeb s cílem řešit digitální a fyzická rizika integrovaným způsobem v celém ekosystému bezpečnostní unie;

BEROUC NA VĚDOMÍ, že ve strategii pro boj proti organizované trestné činnosti⁷ si Komise klade za cíl posílit výměnu znalostí a osvědčených postupů v oblasti předcházení trestné činnosti prostřednictvím Evropské sítě pro předcházení trestné činnosti;

KONSTATUJÍC, že podle cílů víceleté strategie Evropské sítě pro předcházení trestné činnosti na období 2021–2025⁸ se úloha sítě neomezuje na výměnu informací, ale zahrnuje také vytváření a podporu účinných opatření na místní, celostátní a unijní úrovni v oblasti předcházení trestné činnosti;

⁵ Úřad OSN pro drogy a kriminalitu, květen 2021, kjótské prohlášení o pokroku v oblasti předcházení trestné činnosti, trestního soudnictví a právního státu: úsilí o splnění cílů Agendy pro udržitelný rozvoj 2030.

⁶ COM (2020) 605 final.

⁷ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o strategii EU pro boj proti organizované trestné činnosti na období 2021–2025; COM(2021)170 final.

⁸ Víceletá strategie Evropské sítě pro předcházení trestné činnosti na období 2021–2025, přijatá dne 2. prosince 2020.

BEROUC V ÚVAHU doporučení a závěry hodnotící zprávy Evropské komise z roku 2023 týkající se Evropské sítě pro předcházení trestné činnosti (EUCPN)⁹, v níž se považuje za mimořádně důležité investovat do politik a nástrojů zaměřených na předcházení trestné činnosti, a která uvádí, že EUCPN přináší EU přidanou hodnotu, neboť s tvůrci politik a odborníky z praxe v celé EU sdílí přístup k poznatkům o předcházení trestné činnosti a usnadňuje výměnu osvědčených postupů mezi tvůrci politik a odborníky z praxe z různých členských států EU;

BEROUC NA VĚDOMÍ, že hodnocení prokázalo, že existuje několik faktorů, které síti brání dosáhnout jejího plného potenciálu, zejména nedostatečný kontakt jejích členů s tvůrci politik a odborníky z praxe, především na místní úrovni, absence dostatečně cílených pokynů a podpory při řešení specifických potřeb příslušných zúčastněných stran a nedostatečná součinnost mezi činnostmi sítě a dalšími preventivními iniciativami na úrovni EU;

BEROUC NA VĚDOMÍ přidanou hodnotu, kterou by mohly poskytnout společné horizontální strategické cíle pro provádění operačního akčního plánu Evropské multidisciplinární platformy pro boj proti hrozbám vyplývajícím z trestné činnosti (EMPACT) na rok 2022,¹⁰ zejména společný horizontální strategický cíl č. 7 „Prevence, zvyšování povědomí a minimalizace škod, včasná identifikace obětí a pomoc obětem“, který koordinuje EUCPN, a společný horizontální strategický cíl č. 9 „Správný přístup“, koordinovaný Evropskou sítí pro správný přístup (ENAA) jako „doplňkový nástroj k řešení a prevenci zneužívání právní infrastruktury prostřednictvím spolupráce více agentur, jež probíhá sdílením informací a přijímáním opatření s cílem vytvořit překážky proti infiltraci“,¹¹ aby se zabránilo využívání této právní infrastruktury pachateli trestné činnosti;

ZDŮRAŽŇUJÍC potřebu dále zlepšovat a formalizovat spolupráci mezi příslušnými orgány EU a vnitrostátními orgány s cílem předcházet organizované trestné činnosti a bojovat proti ní, kromě již zavedené spolupráce v oblasti prosazování práva a justiční spolupráce mezi členskými státy;

DOCHÁZÍ K ZÁVĚRU, ŽE JE TŘEBA POSÍLIT VNITŘNÍ FUNGOVÁNÍ EVROPSKÉ SÍTĚ PRO PŘEDCHÁZENÍ TRESTNÉ ČINNOSTI A DÁLE ZLEPŠIT PŘEDCHÁZENÍ TRESTNÉ ČINNOSTI NA MÍSTNÍ, REGIONÁLNÍ, CELOSTÁTNÍ A EVROPSKÉ ÚROVNI.

⁹ SWD (2023) 202 final.

¹⁰ 14378/22, Brusel 7. listopadu 2022.

¹¹ Definici schválila ENAA dne 8. listopadu 2019.

VYZÝVÁ ČLENSKÉ STÁTY, ABY:

1. optimálně využívaly a zlepšovaly spolupráci za aktivní účasti v rámci Evropské sítě pro správní přístup (ENAA) a Evropské sítě pro předcházení trestné činnosti (EUCPN), čímž posílí úlohu zástupců členských států a kontaktních míst s cílem přispět k celkovému cíli EUCPN v souladu s rozhodnutím Rady 2009/902/SVV¹²;
2. zvážily vytvoření nebo aktualizaci vnitrostátních strategií zaměřených na předcházení trestné činnosti nebo souvisejících dokumentů s cílem posílit a rozvíjet opatření v oblasti předcházení trestné činnosti v celé společnosti, a to nejen v rámci justičního systému, ale také mezi dalšími zúčastněnými stranami s cílem zajistit multidisciplinární přístup a zapojení více zúčastněných stran, a to při zohlednění příslušných aspektů správního přístupu;
3. vykonávaly zvláštní a specializovanou činnost v oblasti předcházení trestné činnosti s cílem:
 - a) dohlížet na vypracování a provádění konkrétních strategií pro předcházení trestné činnosti a koordinovat provádění opatření příslušných vnitrostátních, regionálních a místních zúčastněných stran, jakož i organizací občanské společnosti působících v této oblasti;
 - b) podporovat a rozvíjet opatření v oblasti předcházení trestné činnosti na místní, regionální a celostátní úrovni s využitím přístupu založeného na důkaze;
 - c) podporovat účast a spolupráci vysokých škol, veřejných a soukromých subjektů nebo institucí a předních akademických osobností při rozvoji a provádění preventivních činností a funkcí;

¹² Rozhodnutí Rady 2009/902/SVV ze dne 30. listopadu 2009 o zřízení Evropské sítě pro předcházení trestné činnosti (EUCPN) a o zrušení rozhodnutí 2001/427/SVV, Úř. věst. L 321, 8.12.2009, s. 44. viz zejména čl. 6 odst. 5, který uvádí, že „*zástupci členských států podporují činnost sítě na celostátní a místní úrovni a usnadňují poskytování, uchovávání a výměnu materiálů ohledně předcházení trestné činnosti mezi svým členským státem a sítí.*“, a čl. 6 odst. 6, který uvádí, že „*kontaktní místa poskytují zástupcům členských států v síti podporu při výměně vnitrostátních informací o předcházení trestné činnosti a odborných znalostí v rámci sítě*“.

- d) posílit funkce kontaktních míst ve vztahu k činnostem různých sítí a fór, jako jsou EUCPN, ENAA, rady pro předcházení trestné činnosti na vnitrostátní úrovni, a v rámci dalších fór¹³ s cílem zlepšit koordinaci sítí odborníků v této oblasti;

VYZÝVÁ SEKRETARIÁT EVROPSKÉ SÍTĚ PRO PŘEDCHÁZENÍ TRESTNÉ ČINNOSTI (EUCPN), ABY:

4. poskytoval národním zástupcům a kontaktním místům určeným v souladu s rozhodnutím Rady o EUCPN nezbytnou podporu při plnění jejich úkolů stanovených v rozhodnutí Rady;
5. zaměřil svá opatření na priority a potřeby členských států a uvedl je s nimi do souladu s přihlédnutím k příslušným posouzením hrozeb na vnitrostátní úrovni, jakož i k vývoji na úrovni EU;
6. propracoval základní podklady pro opatření zaměřená na předcházení trestné činnosti posouzením účinnosti a dopadu příslušných preventivních opatření a podporou členských států při provádění ověřených a účinných opatření pro předcházení trestné činnosti;
7. upevnil pracovní vztahy v rámci platformy EMPACT – zejména s aktéry projektů EMPACT a agenturami EU s cílem aktivně přispívat k začleňování předcházení trestné činnosti (i jako koordinátor společných horizontálních strategických cílů č. 7 a 9);
8. zajišťoval pravidelnou koordinaci a komunikaci specializovaných odborníků na předcházení trestné činnosti z akademické obce, občanské společnosti a místních orgánů prostřednictvím národních zástupců v rámci EUCPN a národních zástupců v rámci ENAA s cílem usnadnit výměnu poznatků, osvědčených postupů a odborných znalostí mezi členskými státy v zájmu účinného předcházení trestné činnosti a jejího potírání;
9. realizoval program odborné přípravy, který se bude zabývat potřebami členských států v oblasti předcházení trestné činnosti, s cílem posílit schopnost členských států účinně předcházet trestné činnosti a bojovat proti ní; sledoval a hodnotil prováděná opatření a význam realizace preventivních opatření mezi veřejností, zejména mezi mladými lidmi;

¹³ Například Evropské fórum pro bezpečnost ve městech (EFUS).

VYZÝVÁ EVROPSKOU KOMISI, ABY:

10. posílila preventivní pilíř strategie EU pro boj proti organizované trestné činnosti při provádění stávající strategie a při přezkumu strategie v budoucnu s cílem vytvořit komplexní strategii EU pro předcházení trestné činnosti;
11. zajistila nezbytné finanční prostředky na podporu a posílení funkce EUCPN a ENAA jako evropského centra pro předcházení trestné činnosti, které je schopné poskytovat poradenství a podporu orgánům a institucím EU a členským státům v oblasti předcházení trestné činnosti;
12. zvážila a prozkoumala dlouhodobé řešení pro sekretariát EUCPN s cílem zajistit udržitelnost a stabilitu sítě EUCPN, včetně jejího dalšího rozvoje jako pozorovacího střediska pro předcházení trestné činnosti (OPC) a rozšíření jeho kapacit na:
 - a) shromažďování, analýzu a šíření poznatků o trestné činnosti (včetně statistik) a předcházení trestné činnosti, pokud jde o konkrétní oblasti politiky v jednotlivých členských státech, které poskytují celkový přehled o opatřeních zaměřených na předcházení trestné činnosti v EU, včetně nových trendů;
 - b) vypracování společného souboru klíčových ukazatelů předcházení trestné činnosti na úrovni EU, který bude podporován sítí kontaktních míst v každé zemi za účelem shromažďování údajů;
 - c) poskytování poradenství a podpory členským státům a orgánům EU při přijímání a provádění preventivních opatření a při výměně osvědčených postupů;
13. usnadňovala užší spolupráci mezi EUCPN a ENAA, jakož i mezi dalšími příslušnými organizacemi, jako jsou Evropské fórum pro bezpečnost ve městech (EFUS) a iniciativy, projekty a sítě EU, s cílem kombinovat poznatky a vytvářet synergie při rozvoji a šíření poznatků a osvědčených postupů;

VYZÝVÁ ČLENSKÉ STÁTY A AGENTURY PŮSOBÍCÍ V OBLASTI SPRAVEDLNOSTI A VNITŘNÍCH VĚCÍ, ABY:

14. zvážily rozšíření činností odborné přípravy na základě poznatků získaných v rámci EUCPN a ENAA s cílem přizpůsobit odbornou přípravu a případové studie pro multidisciplinární skupiny odborníků pracujících v oblasti předcházení trestné činnosti, a to s využitím kapacit agentury CEPOL;
15. zvážily zintenzivnění činností odborné přípravy v oblasti předcházení trestné činnosti na podporu provádění společného horizontálního strategického cíle č. 7 „Prevence, zvyšování povědomí a minimalizace škod a pomoc obětem“, který koordinuje EUCPN, a společného horizontálního strategického cíle č. 9 „správní přístup“, strategií a akčních plánů v oblasti předcházení trestné činnosti a opíraly se přitom mimo jiné o agenturu CEPOL a síť EUCPN, ENAA, jakož i o platformu EMPACT;
16. prozkoumaly možnost rozšíření okruhu partnerů mimo donucovací orgány s cílem rozšířit multidisciplinární aspekt platformy EMPACT, a posílit tím možnosti provádění různých druhů opatření zaměřených na předcházení trestné činnosti;

POVĚŘUJE výbor **COSI**, aby v rámci svého mandátu koordinoval, podporoval, monitoroval a hodnotil provádění opatření podle těchto závěrů Rady a dohlížel na něj;

VYZÝVÁ PŘEDSEDNICTVÍ, aby Radě nebo příslušnému přípravnému orgánu Rady předložilo zprávu o pokroku při provádění opatření podle těchto závěrů Rady a zároveň zdůraznilo přetrvávající nedostatky.
